

Nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên tại các trường trung học phổ thông công lập ở tỉnh Thái Bình

ThS. DƯƠNG THẾ BẢO

Trường THPT Mê Linh, huyện Đông Hưng, tỉnh Thái Bình; Email: baodiepminh@gmail.com

Tóm tắt: Xác định đội ngũ giáo viên là nhân tố quyết định thành công của quá trình đổi mới giáo dục, vì vậy, ngành giáo dục và đào tạo tỉnh Thái Bình luôn coi việc nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên nói chung, đội ngũ giáo viên trung học phổ thông (THPT) công lập nói riêng là một trong những nhiệm vụ trọng tâm. Trên cơ sở phân tích thực trạng chất lượng đội ngũ giáo viên tại các trường THPT công lập ở tỉnh Thái Bình hiện nay, bài viết đề xuất một số giải pháp nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên THPT công lập ở Thái Bình trong thời gian tới.

Từ khóa: đội ngũ giáo viên, trường THPT công lập, tỉnh Thái Bình.

Trường THPT công lập là một đơn vị sự nghiệp công lập, thực hiện chức năng đào tạo trình độ THPT hoạt động không vì mục tiêu lợi nhuận mà hướng tới mục tiêu vì cộng đồng xã hội. Các trường THPT công lập do Nhà nước đầu tư xây dựng, cung cấp trang thiết bị dạy học, bố trí cán bộ quản lý và đội ngũ giáo viên giảng dạy và Nhà nước thống nhất quản lý về mục tiêu, chương trình nội dung, kế hoạch giáo dục, tiêu chuẩn nhà giáo, quy chế thi cử và hệ thống văn bằng.

Đối với các trường THPT công lập, đội ngũ giáo viên chính là nhân tố quan trọng nhất, trực tiếp quyết định đến chất lượng, hiệu quả giáo dục và đào tạo của Nhà trường. Xác định được vai trò quan trọng của đội ngũ giáo viên nên trong thời gian qua, ngành giáo dục và đào tạo tỉnh Thái Bình luôn xác định nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên nói chung và đội ngũ giáo viên tại các trường THPT công lập nói riêng là một trong những nhiệm vụ trọng tâm nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục.

1. Thực trạng chất lượng đội ngũ giáo viên THPT công lập ở Thái Bình hiện nay

Thái Bình hiện có 39 trường THPT với 54.612 học sinh⁽¹⁾. Nhằm đáp ứng phát triển quy mô của các nhà trường và đảm bảo đủ số lượng giáo viên, cán bộ quản lý theo định mức, tỷ lệ quy định tại Thông tư Liên tịch số 35/2006/TTLT-BGDĐT-BNV ngày 23/8/2016 của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Bộ Nội vụ hướng dẫn định mức viên chức tại các cơ sở giáo dục phổ thông công lập và Thông tư số 16/2017/TT-BGDĐT ngày 12/7/2017 của Bộ Giáo dục và Đào tạo hướng dẫn

đanh mục khung vị trí việc làm và định mức số lượng người làm việc trong các cơ sở giáo dục phổ thông công lập; đồng thời nhằm đảm bảo chất lượng chuyên môn của các bộ môn theo chương trình giáo dục, trong thời gian qua, Sở Giáo dục và Đào tạo Thái Bình đã luôn quan tâm chú trọng về vấn đề số lượng, chất lượng và trình độ đào tạo của đội ngũ giáo viên nói chung, đội ngũ giáo viên THPT công lập nói riêng. Hiện tại, trên địa bàn tỉnh có 25.003 giáo viên, giảng viên, cán bộ quản lý và nhân viên trường học, trong đó THPT là 2.451 người⁽²⁾; trung bình mỗi trường có 62,8 người. Về cơ bản, đội ngũ giáo viên tại các trường THPT công lập ở tỉnh Thái Bình đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng và hợp lý về cơ cấu, từng bước đáp ứng được yêu cầu phát triển giáo dục của tỉnh.

Đa số đội ngũ giáo viên có phẩm chất chính trị, đạo đức lối sống tốt, có ý thức trách nhiệm, có năng lực công tác, tận tụy với nghề, hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của ngành. Họ luôn có ý chí vươn lên, tích cực học tập, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ. Năng lực sư phạm của đội ngũ giáo viên được nâng lên, đáp ứng yêu cầu đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục. Thực tế cho thấy, các trường THPT công lập ở tỉnh Thái Bình luôn là những đơn vị đi đầu trong tỉnh về việc tích cực đổi mới, vận dụng phương pháp dạy học mới, tăng cường sự tích cực, hứng thú học tập cho học sinh và nâng cao hiệu quả trong giáo dục. Các thầy cô giáo đã luôn nỗ lực tự học, tự bồi dưỡng, tự đổi mới để đáp ứng tiêu chuẩn chức danh nghề nghiệp và các

yêu cầu, nhiệm vụ thực hiện đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đặt ra cho mỗi nhà giáo và toàn ngành. Chỉ tính riêng năm 2022, có 100 giáo viên được tuyên dương là giáo viên giỏi trường THPT cấp tỉnh⁽³⁾.

Đây chính là nguyên nhân quan trọng nhất của kết quả xếp loại học lực, hạnh kiểm của học sinh các trường THPT công lập có tỷ lệ cao nhất trong toàn tỉnh và đây cũng là nhóm trường có những thành tích cao trong các kỳ thi tốt nghiệp THPT, thi học sinh giỏi cấp tỉnh, quốc gia và quốc tế. Hằng năm, Thái Bình có trên 70% số học sinh tốt nghiệp THPT đỗ vào các trường đại học, cao đẳng; nhiều em đỗ vào các trường đại học thuộc top đầu. Số học sinh được xét tuyển thẳng vào các trường đại học do có thành tích cao trong học tập đạt khoảng 15%. Trong 10 năm (2012 - 2022), có 407 học sinh đạt giải quốc gia các môn văn hoá lớp 12, trong đó 9 giải nhất, 73 giải nhì, 147 giải ba, 178 giải khuyến khích, đặc biệt có 3 Huy chương Vàng môn Toán quốc tế⁽⁴⁾...

Công tác quản lý, sử dụng đội ngũ giáo viên được ngành kết hợp với chính quyền địa phương thực hiện nghiêm túc, việc bố trí, sắp xếp, đánh giá, phân loại, bổ nhiệm, luân chuyển, điều động được thực hiện đúng quy trình, phát huy hiệu quả. Công tác đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, trình độ lý luận chính trị, tin học, ngoại ngữ cho đội ngũ giáo viên luôn được các cấp quản lý quan tâm và triển khai hiệu quả. Thái Bình luôn nằm trong top đầu của các tỉnh Đồng bằng Sông Hồng trong việc triển khai bồi dưỡng Chương trình giáo dục phổ thông 2018. Các thầy cô giáo cũng tích cực tham gia các hội thi để trao đổi kinh nghiệm, nâng cao trình độ giảng dạy. Tại Hội thi giáo viên giỏi cấp THPT năm học 2021 - 2022, có 367 giáo viên ở 12 môn học của 38/39 trường THPT tham gia tại 8 điểm trên địa bàn 8 huyện, thành phố⁽⁵⁾. Điển hình là các đơn vị: Tiên Hưng, Bắc Đông Quan, Bắc Duyên Hà, Hưng Nhân, Đông Thụy Anh, Tây Thụy Anh, Phú Dục, Quỳnh Côi, □

Tuy nhiên, thực tế hiện nay cho thấy, đội ngũ giáo viên tại các trường THPT công lập ở tỉnh Thái Bình vẫn còn bất cập về số lượng, cơ cấu và chất lượng. Số lượng giáo viên vẫn thiếu so với quy định tại Thông tư 35/2006/TTLT BGDDT-BNV dẫn đến tình trạng số học sinh/1 giáo viên tại nhóm trường này cao hơn tỷ lệ trung bình chung của tỉnh. Do đặc thù về nghề nghiệp nên tỷ lệ giáo viên nữ chiếm đa số. Trong quan

hệ ứng xử với đồng nghiệp, với học sinh, với phụ huynh □, một số giáo viên chưa nhận thức và thực hiện đúng các quy định về đạo đức nhà giáo, chưa thật sự thể hiện là người thầy mẫu mực. Một số giáo viên có dấu hiệu thương mại hoá giáo dục qua việc tổ chức dạy thêm, học thêm không tuân theo các quy định.

Một số giáo viên chưa theo kịp yêu cầu đổi mới và phát triển giáo dục; trình độ chuyên môn của một bộ phận nhà giáo còn yếu; phương pháp giảng dạy chậm đổi mới, chưa đáp ứng được yêu cầu dạy và học theo định hướng phát triển năng lực. Khả năng dạy học hướng tới học sinh, sử dụng ngoại ngữ và công nghệ thông tin của một số giáo viên còn hạn chế; chưa thực sự được coi trọng quá trình tự học, tự bồi dưỡng; ý thức trách nhiệm trong công việc chưa cao, sự phối hợp còn hạn chế.

Trong khi đó, hoạt động chuyên môn, nghiệp vụ ở một số trường THPT công lập ở tỉnh Thái Bình còn mang nặng tính hành chính như xây dựng kế hoạch, kiểm tra giáo án, tổ chức dự giờ □ mà chưa chú trọng đến việc trao đổi về chuyên môn, nghiệp vụ giảng dạy, về những kiến thức, vấn đề mới, khó của bộ môn mình. Các trường chưa được quyền tự chủ hoàn toàn về nguồn kinh phí được cấp để chủ động trong mua sắm thiết bị, đồ dùng phục vụ cho giảng dạy của giáo viên, còn phụ thuộc vào sự phê duyệt, phân bổ của các cấp; kinh phí phân bổ chưa kịp thời ảnh hưởng đến các hoạt động của nhà trường. Điều kiện làm việc và chế độ chính sách đãi ngộ chưa tương xứng, chưa tạo động lực cho đội ngũ giáo viên trong bối cảnh áp lực công việc ngày càng cao.

2. Một số giải pháp nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên các trường THPT công lập ở Thái Bình thời gian tới

Để nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên THPT công lập ở Thái Bình theo hướng chuẩn hoá, đủ về số lượng, đồng bộ về cơ cấu, đảm bảo về chất lượng, nâng cao bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức nghề nghiệp, năng lực chuyên môn đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp giáo dục và đào tạo trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá và hội nhập quốc tế của tỉnh và đất nước, cần tập trung thực hiện một số giải pháp sau:

Một là, xây dựng kế hoạch phát triển và nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên. Các trường cần đánh giá thực trạng và nhu cầu phát triển đội ngũ giáo viên của

đơn vị mình; căn cứ quy mô phát triển mạng lưới trường, lớp và định hướng phát triển, những yêu cầu đối với đội ngũ giáo viên đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục và đào tạo để dự báo nhu cầu về số lượng, yêu cầu về chất lượng đội ngũ giáo viên của đơn vị mình, từ đó xây dựng các giải pháp thực hiện kế hoạch phát triển và nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên. Trong đó, phân công rõ nhiệm vụ đối với từng cán bộ quản lý của nhà trường, từng bộ phận, từng cá nhân tham gia xây dựng kế hoạch. Ban giám hiệu nhà trường cần tăng cường tuyên truyền, vận động cán bộ, giáo viên, nhân viên trong trường cùng tham gia phối hợp và thực hiện kế hoạch về phát triển và nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên của đơn vị mình.

Hai là, đổi mới công tác tuyển chọn, sử dụng giáo viên. Đổi mới cơ chế tuyển dụng, sử dụng giáo viên theo hướng linh hoạt để các trường THPT công lập được bố trí đủ định mức giáo viên theo quy định. Kịp thời tuyển dụng bổ sung giáo viên còn thiếu và một số vị trí việc làm đối với giáo viên dạy môn học mới (môn Quốc phòng an ninh, Mĩ thuật, Âm nhạc...) khi thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông 2018. Bố trí, điều động, phân công giáo viên sát với nhu cầu thực tế của từng trường, từng địa phương, bởi việc sử dụng đúng người, đúng việc, đúng khả năng của giáo viên sẽ phát huy tối đa tiềm năng của họ, phát huy tối đa hiệu quả giảng dạy. Ủy ban nhân dân tỉnh cần chỉ đạo thống nhất việc điều chuyển giáo viên từ nơi thừa sang nơi thiếu trong phạm vi toàn tỉnh để giải quyết tình trạng dư thừa cục bộ ở một số cơ sở giáo dục THPT công lập.

Ba là, tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên. Tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, ngoại ngữ, tin học⁽¹⁾, đặc biệt là trình độ trên chuẩn cho đội ngũ giáo viên. Những giáo viên không đáp ứng yêu cầu về năng lực chuyên môn cần cử đi đào tạo lại, bố trí công việc phù hợp hoặc giải quyết theo chế độ tinh giản biên chế. Quan tâm đến công tác bồi dưỡng theo chuẩn chức danh nghề nghiệp, nâng cao tinh thần trách nhiệm, đạo đức, lối sống cho đội ngũ giáo viên; đồng thời chú trọng bồi dưỡng kỹ năng tổ chức các hoạt động ngoại khóa và xử lý những tình huống sư phạm xảy ra trong quá trình dạy học, hoạt động giáo dục.

Đổi mới mạnh mẽ nội dung, chương trình, phương pháp đào tạo, bồi dưỡng theo hướng thiết thực, hiệu

quả, gắn sát với thực tiễn. Các nhà trường cần xây dựng phong trào tự học, tự bồi dưỡng trong đội ngũ giáo viên, xây dựng đơn vị thành tổ chức học tập, thành văn hoá học tập suốt đời.

Bốn là, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra và đánh giá đội ngũ giáo viên tại các trường THPT công lập. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, đánh giá việc thi hành nhiệm vụ của đội ngũ giáo viên, nhất là việc thực hiện quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo về chương trình giảng dạy, thực hiện quy chế của nhà trường, chất lượng giờ dạy⁽²⁾. Việc kiểm tra, đánh giá, xếp loại giáo viên phải đảm bảo trung thực, khách quan, toàn diện, khoa học, dân chủ và công bằng; phản ánh đúng phẩm chất, năng lực của giáo viên. Công tác đánh giá đội ngũ giáo viên cần gắn với thi đua khen thưởng nhằm tạo động lực cho đội ngũ giáo viên phát triển.

Năm là, hoàn thiện chế độ chính sách, xây dựng môi trường làm việc thuận lợi cho giáo viên. Bảo đảm các điều kiện cần thiết về vật chất và tinh thần để đội ngũ giáo viên thực hiện tốt vai trò và trách nhiệm của mình, yên tâm công tác và cống hiến, đồng thời thu hút được người giỏi vào ngành giáo dục và đào tạo như tiền lương, phụ cấp, thưởng, chế độ nghỉ phép, nghỉ hè, tham quan, khám chữa bệnh... Tạo môi trường làm việc thuận lợi, thoải mái cho giáo viên, xây dựng tập thể nhà trường đoàn kết tạo động lực cho đội ngũ giáo viên cống hiến và đạt hiệu quả cao trong công tác, thực hiện mục tiêu giữ vững vị trí đứng đầu toàn tỉnh về chất lượng. Ưu tiên bảo đảm đủ nguồn kinh phí cho đào tạo, bồi dưỡng giáo viên và đầu tư cơ sở vật chất, thiết bị dạy học phục vụ tốt việc triển khai chương trình giáo dục phổ thông và sách giáo khoa mới.

Để thực hiện tốt những giải pháp trên cần có sự quan tâm của các cấp lãnh đạo, sự phối hợp giữa các cơ quan ban ngành cùng sự hưởng ứng tích cực, tự giác của đội ngũ giáo viên trong trường. Có như vậy mới nâng cao được chất lượng đội ngũ giáo viên các trường THPT công lập theo định hướng chuyên nghiệp, hiện đại/.

(1), (2), (4) Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Thái Bình, *Báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ trong thời gian qua, phương hướng, nhiệm vụ trong thời gian tới*, ngày 30/11/2022, tr.2, 7, 4.

(3), (5) Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Thái Bình, *Báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ năm học 2021 - 2022, phương hướng, nhiệm vụ trọng tâm năm học 2022 - 2023*, ngày 25/8/2022, tr.12, 12.